

Александар не беше обичен дојденец, ниту обичен цар. Тој го живееше и го доживуваше животот во целосна полнотија, во реалноста, во моментите на митовите кои ја исполнуваа антиката.

Александар не се чувствува само како цар на Македонците. Воспоставува и духовни контакти со поробените непријатели, ги вреднува, ги почитува, покажува милост и трпеливост и секогo сака да го сослуша.

АЛЕКСА ОД НА

Северна Америка застанавме да се одмориме до една мала бела градба. Над вратата пишуваше "Macedonian crhch" (Македонска црква). По десетина минути од црквата излегоа повеќе мажи и жени од црна раса. Им се приближив на првоизлезените и ги прашав каква е нивната црква и

Пишува:
Милева ЛАЗОВА

Во преполнетата сала во Домот на АРМ во Скопје и со многу гости од политичкиот и од јавниот живот, беше промовиран историскиот роман "Александар Македонски" од Владан Велков, во издание на "Македонска искра". За делото и неговото значење, како и за творештвото на Велков зборуваа Вера Стојчевска-Антиќ и Славе Николовски-Катин, а извадоци читаа актерите Петар Темелковски и Самоил Стојановски. Промоцијата беше збогатена и со настапот на хорот при средното училиште "Марија Кири Скловска", под диригентство на Весна Симјановска.

ЗА АВТОРОТ

Авторот Владан Велков, скопјанец, доктор, примариус, специјалист за невропсихијатрија, го објави својот втор роман "Александар Македонски". Само пред неколку години, во 2001 година, тој дебитираше со првиот ро-

ман "Хајдин" и веднаш се вброи во најсериозните претставници на современиот македонски роман, кој се најде во најстрогата селекција за најдобар роман на годината.

"Авторот - вели проф. Вера Стојчевска-Антиќ - како пошироко познат психијатар и психолог и во најновиот роман за Александар е извонреден проникнувач во сите сфери на човековата личност, особено на царот Александар. Доктор Велков е познат на полето на невропсихијатријата со повеќе од 30 стручни и научни трудови, од кои посебно ги издвојувам, 'Достоевски и психологијата на злосторот', 'Таткоубиство', 'Генијалноста и лудилото', 'Братоубиство', а во подготовката се и неговите романи 'Воскресија сепак воскресна' и романизираната биографија на Евгение Ладислав 'Незаборавениот гениј'".

И како што натаму истакна професорката Антиќ, на овој наш македонски етнички терен пред Исус Христос живееле античките Македонци. Во смените на македонските кралеви се истакнал најзнамениот, најславниот, нај-

КОГА ИСТОРИЈАТА ЖИВЕЕ ПРЕД СОВРЕМЕНИЦИТЕ, ТАА ТОГАШ И ДИШЕ, ВЕРА СТОЈЧЕВСКА-АНТИЌ

инспиративниот, најопејаниот крал Александар Македонски, наследник на славиот татко, кралот Филип. "Колку писанија - додава професорката Антиќ - се распораниле низ светот од неговото дејствување до денес, не е децидно одговорено. Да наведам само еден најнов доживеан пример за долговечната и разнесена слава на Александар Македонски. Во 1993 година, на пат низ

кои се излезените верници. Еден од нив ми одговори многу сериозно - 'Ние сме потомци на Александар Македонски, ние сме Македонци, ова е нашата македонска црква'. Ете, затоа и во самиот вовед авторот Владан Велков во својот најнов роман нужно подвлекува дека отсекогаш сите знаат повеќе за нас отколку ние самите за себе. Со Александар Македонски се гордеат сите земји и

И ДАР МАКЕДОНСКИ ИЗРТИ ШИТЕ ДРЕВНИ КОРЕНИ

народи каде што негова нога стапнала, а ние, земјата од каде што тој изрти, од корените наши древни, од оваа наша земја вековна, ни глас да пуштиме".

ЗА ДЕЛОТО

Почетокот на романот е величествен. Прикажана е свадбата на македонскиот крал Филип, невестата - раскошната убавица Олимпија, настан кој бил исполнет со волшебни моменти, преполни со чувства.

"Кога историјата живее пред современиците, таа тогаш и дише - истакна професорката Антиќ. - Во сите настани од животот на предците на Александар и тој зачекорува достоинствено. Така му е најавено и самото раѓање, таков ќе биде и возбудливиот живот на семоќниот македонски цар. Уште со раѓањето Аполонското светилиште прорекло дека новороденчето ќе стане господар на целата земја. Неговата доилка Лајка умее да ми ги раскажува најубавите приказни на светот, меѓу кои и таа за царот Пердика кој донел дел од сонцето во подножјето на Олимп откако почнала македонската слава на сонцето, а истиот цар го пронашол местото на првата македонска престолнина - градот Аја или Вергина или Кутлеш".

Според забележаното во романот, врз Александар влијаеле и воспитувачите, меѓу кој најмногу Аристотел, кој му открил дека Македонија гледа кон исток, односно кон

сонцето, а Македонија се наоѓа во самиот центар на земјата. Му го открил местото на папокот на светот. Потоа во книгата авторот ја спомнува битката кај Херонеја, каде што таткото и синот заедно се борат, кога Александар по втор пат го спасил својот татко Филип. Вториот дел од романот, насловен како "Ртулец", го следи развојниот пат на Александар, во една светска романизирана биографија, сплотена во цивилизацијата од повеќе страни и аспекти. На 20-годишна возраст Александар бил прогласен за цар на Македонија. Тој ја освоил целата Хелада и ја почнал Азиската кампања. Се нижеле воените судири, големите победи на македонската фаланга. Нему му се воодушевува ле и освоениите народи.

Третиот дел од романот е насловен како "Александар Македонски" или "Цветна билка". Тој се вљубил во Роксана, но и покрај тоа Александар го вознемирил следниот ден, следната победа, освојувањето на светот како што верувал и во пророштвата. Немирот за освојување го довеле и до Индија. Но, него не го привлекувало богатството, туку огромната желба да дојде до океанот, на крајот на другата страна од светот. Меѓутоа, по 13 години владеење, враќајќи се дома, во 33 година од животот починал големиот Александар.

"Авторот Велков - вели професорката Антиќ - со ова изгради дело, кое ја предиз-

ХОРОТ ПРИ СРЕДНОТО УЧИЛИШТЕ "МАРИЈА КИРИ-СКЛОДОВСКА"

викува љубопитноста кај секој читател кој се интересира за сопствената историја. И по кој знае по кој пат да се навраќаме кон сложената и интересна личност на Александар Македонски, ќе откриваме во него значајни карактеристики и црти, кои само ќе ја збогатуваат фигурата на младиот македонски цар со бројни епитети, особини, а нашата мисла ќе се престојува во смисла да се долови личност која тежнее кон сеопфатност, успех, прогрес, универзалност уште во времето пред Христа".

Романот на авторот Велков претставува значаен придонес и прилог кон осветлувањето на голем број аспекти за древноста и за континуитетот на историската вистина за Македонија, со посебна нагласка на античкиот период.

"За жал - истакна вториот промотор на романот, Славе Николовски-Катин - кај нас

античкиот период не е често и континуирано истражуван, затоа бројот на делата кои се занимаваат со ова прашање е многу мал, за разлика од нашите јужни и други соседи, кои постојано настојуваа да ја закопаат нашата вистина. Овој историски роман е лика и прилика за развојниот континуитет на Македонија. Преку своите извонредни раскажувачки способности, авторот Велков создал дело кое буди силни чувства за недоволно проучените периоди и ја јакне љубовта кон Македонија. Ова дело претставува историска вистина за македонските корени и непресушен извор од каде што секој Македонец ќе ја впише чистата македонска патриотска љубов кон татковината Македонија".

Покрај тоа што господинот Николовски-Катин говореше за значењето на романот, тој накратко се осврна и за неговата содржина.